

วิถีชีวิตชาวบ้าน สะท้อนงานศิลปะ

บุญญาพัฒน์ ยอดปราง¹

ผู้เขียนได้ย้ายภูมิลำเนาจากบ้านเกิดเมืองนอน จังหวัดสุพรรณบุรี มาอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ในฐานะที่เป็นสมาชิกใหม่ ทำให้ต้องศึกษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในสังคมอย่างลึกซึ้ง เพื่อจะได้ปรับตัวให้เข้ากับสังคมใหม่ ซึ่งจากประสบการณ์ 5 ปีที่ผ่านมา ผู้เขียนรู้สึกว่าการอยู่ร่วมกันของคนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีลักษณะโดดเด่นไม่เหมือนกับจังหวัดอื่นๆ กล่าวคือ ดินแดนแห่งนี้มีความหลากหลายทางศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้คนที่ต่างเชื้อชาติ ศาสนา การใช้ภาษาท้องถิ่น วัฒนธรรม การแต่งกาย อาหารการกิน รวมถึงลักษณะที่อยู่อาศัยที่มีสถาปัตยกรรมโดดเด่นต่างไปจากถิ่นอื่น

นอกจากนี้ สภาพของการดำรงชีพของผู้คนส่วนใหญ่จะยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประเภททำนา ทำสวนผลไม้ อาชีพการประมง โดยเฉพาะในเมืองปัตตานีที่ผู้เขียนอาศัยอยู่นี้ประชาชนส่วนใหญ่ทำการเกษตรและประมง ตลอดจนมีอาชีพที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การทำนาเกลือ การทำเรือกอลและ ตีเหล็ก ทำกริช ทำกรงนก ทำทองเหลือง งานไม้ แกะสลัก และทำเครื่องปั้นดินเผา ทั้งยังมีการผลิตอาหารที่ขึ้นชื่อ ได้แก่ น้ำบูดู ข้าวเกรียบกุ้ง-ปลา ลูกหยีปรงรส เป็นต้น

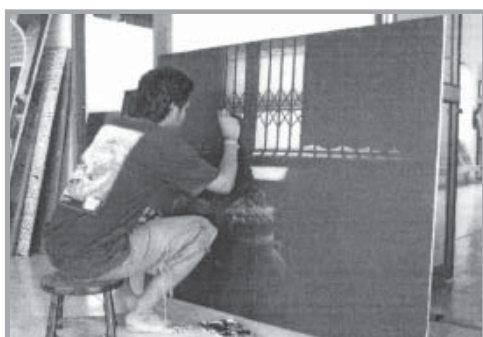
ซึ่งผลิตภัณฑ์เหล่านี้ผู้ผลิตจะนำออกมาจำหน่ายตามตลาดนัดทั้งในยามเช้าและยามเย็น (ที่มา : <http://www.pattani.go.th>)

ในส่วนของสัตว์เลี้ยง ผู้เขียนสังเกตว่าแทบทุกครัวเรือนในภาคใต้จะนิยมเลี้ยงนกเขาชวา หรือนกกรงหัวจุกเพื่อความเพลิดเพลิน บ้างก็มุ่งที่จะส่งเข้าแข่งขันประกวดเสียง บ้างก็เลี้ยงเพื่อผสมลูกนกขายเป็นอาชีพ

ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่าจังหวัดปัตตานี เป็นแหล่งรวมประชากรที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ซึ่งหากมองย้อนไปในอดีตตามตำนานโบราณเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของประชาชนที่ต่างเชื้อชาติ ศาสนาที่สามารถใช้ชีวิตเป็นเพื่อนบ้านกันในสังคมได้อย่างสันติสุขนั้น ผู้เขียนขอยกตัวอย่างเรื่องเกี่ยวกับตำนานการก่อสร้างมัสยิดกรือเซะ ซึ่งเป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจของผู้คนที่นับถือศาสนาอิสลาม จากคำบอกเล่าของชาวบ้านสมัยก่อนที่เล่าขานต่อกันมาว่า มัสยิดกรือเซะสร้างขึ้นโดยชาวจีนชื่อ “ลิ้มโต๊ะเคี่ยม” ซึ่งทำให้สามารถจินตนาการได้ไม่ยากว่าผู้คนในดินแดนแถบนี้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติโดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา และภาษา กันมาตั้งแต่สมัยอดีตกาล

¹ นักวิชาการอุดมศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

เมื่อพิจารณาในแง่การสร้างสรรคงานศิลปะ อาจกล่าวได้ว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้คนในจังหวัดปัตตานีที่บ่งบอกความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะก่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะซึ่ง **งานศิลปะ** สามารถสะท้อนความรู้สึก นึกคิด จินตนาการต่างๆ ถ่ายทอดให้ผู้ที่ได้ชมเห็นถึงวิถีชีวิต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ของชุมชนได้อย่างชัดเจนมากที่สุดอย่างหนึ่ง

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม

ภาพ “มัลย์สันติสุข”

ภาพ **“มัลย์สันติสุข”** สร้างสรรค์โดย นายศุภชัย ศรีขวัญแก้ว นักศึกษาสาขาวิชาทัศนศิลป์ ชั้นปีที่ 4 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผู้สร้างสรรค์มีแรงบันดาลใจในการเขียนภาพมาจากการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันของผู้คนในจังหวัดปัตตานีโดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา เห็นได้จากภาพมัลย์สันติสุข มีผู้หญิงชาวไทยมุสลิมนั่งร้อยพวงมาลัยขายอยู่หน้าร้านทองที่มีเจ้าของเป็นคนไทยเชื้อสายจีน

“ภาพขายปลา”

ภาพ **“ขายปลา”** ของนายศิริชัย พุ่มมาก นักศึกษาสาขาวิชาทัศนศิลป์ ชั้นปีที่ 4 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ทำให้ทราบว่า ผู้สร้างสรรค์ต้องการที่จะถ่ายทอดอารมณ์ และจินตนาการเกี่ยวกับการดำรงชีพของผู้คนที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ซึ่งเคยมีแต่ความสงบสุข การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเปรียบเสมือนรอยกะเทาะที่เกิดขึ้นในงานจิตรกรรมที่นับวันจะผุกร่อนไปตามกาลเวลา ปัจจุบันภาพนี้ยังเขียนไม่แล้วเสร็จ

ภาพทั้งสองภาพที่นำมาเสนอในบทความนี้เป็นผลงานจิตรกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของผู้คนที่อาศัยอยู่ในสังคมเดียวกัน แม้จะต่าง

วัฒนธรรมแต่ก็ฉายให้เห็นพลังของความงดงามซึ่งยังลึกเป็นรากเหง้าของแผ่นดินไทย และล้วนแต่กำลังรอคอยสันติสุขด้วยใจจดจ่อ

เอกสารอ้างอิง

จังหวัดปัตตานี (ออนไลน์) (สืบค้น 18 สิงหาคม 2548) สืบค้นจาก <http://www.pattani.go.th>

